

102/3
KISWAHILI
FASIHI
KARATASI YA TATU
JULAI 2013
MUDA: 2 ½

**MTIHANI WA MWIGO WA WILAYA YA NANDI
KUSINI, MASHARIKI NA TINDIRET 2013
CHETI CHA KU HITIMU MASOMO YA KIDATO CHA NNE**

KISWAHILI
FASIHI
KARATASI YA TATU
MUDA: 2 ½

MAAGIZO

1. Jibu maswali manne pekee.
2. Swali la kwanza ni la lazima.
3. Maswali hayo mengine matatu yachaguliwe kutoka sehemu nne zilizobaki yaani: Riwaya, Tamthilia, Ushairi na Hadithi Fupi.

4. Usijibu maswali mawili kutoka sehemu moja.
5. hakikisha kwamba Maswali yote yamo.
6. kila swali linabeba alama 20.

A. SEHEMU YA A: FASIHI (SWALI LA LAZIMA)

1. (a) (i) Miviga ni nini? (alama 2)
(ii) Fafanua sifa nne za miviga. (alama 8)
- (b) Taja na ueleze mbinu tano za kukusanya data ya fasihi simulizi. (alama 10)

SEHEMU YA B: RIWAYA

Said A. Mohamed: Utengano

Jibu swali la 2 au la 3

2. “.....Moyo ulimpiga wala hakuweza kujua kwa nini...akamwona jinsi alivyonawiri na kushiba nguvu, kijana mwenye sura ya kiume ya kuvutia...”
  - (a) Eleza muktadha wa dondoo hili. (alama 4)
  - (b) Eleza sifa za mhusika aliyenawiri katika ndondoo. (alama 12)
  - (c) Taja mbinu za lugha zilizotumika katika dondoo na uzitolee mifano. (alama 4)

au

3. “Anwani: ‘Utengano’ inafiki riwaya hii. Thibitisha. (alama 20)

SEHEMU C: TAMTHILIA

Timothy Arege: Mstahiki Meya

Jibu swali la 4 au 5

4. “Hata bwana aliteswa kwa sababu ya neno. Mateso yake yalikuwa makubwa. Hayawezi kulinganishwa na tendo hili dogo.”
  - (a) (i) Fafanua muktadha wa dondoo hili. (alama 4)
(ii) Eleza maudhui yoyote mawili yanayojitokeza katika dondoo hili. (al. 4)
  - (b) Fafanua matatizo sita yaliyoikabili jamii inayosawiriwa katika diwani. (alama 12)

au

5. “Sikio la kufa halisikii dawa.” Kwa kurejelea tamthilia ya Mstahiki Meya, onyesha ukweli wa kauli hili. (alama 20)

SEHEMU YA D: USHAIRI

6. Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali.

Jana ilikuwepo, ikapita

Kwenye giza la sahai

Jana ilipiga kuathiri

Athari ijayo leo

Leo tanaijua

Na kesho tunoibashiria

Kesho ipapo na hatuijui

Kesho, itapiga au itapuliza?

Au itapita pasi na chochote

Kama moshi usio mashiko?

Kesho hatuioni

Lakini yaja...

Twaihisi

Twaihisi

Twaimaizi

Ipo,

Yajongea

Hiyo na taathira zake

Inakuja

Yasogea

Yaja mbio

Yafikia upeo unaoitwa leo

Basi kumbuka

Maisha ni ubishi, yakabili!

Maisha ni jasiri, jusurisha!

Maisha ni huzuni, yashinde!

Maisha ni msiba, uweze!

Maisha ni wajibu, tekeleza!
Maisha ni fumbo, liague!
Maisha ni tatizo, litatue!
Maisha ni ahadi, itemize!
Maisha mapambano, wana nayo!

Maisha ni zawadi, ipokee!
Maisha ni mchezo, uchezee!
Maisha ni nyimbo, iimbe!
Maisha ni fursa, itumie?
Maisha ni ureda, furahia!
Maisha maumbile, changamkie!
Maisha ni lengo, lifike!
Maisha ni mwendo, yaendee!
Maisha ni uzuri, ustarehee!
Maisha liwazo, yapumzikie!

Maswali

- (a) Lipe kichwa mwafaka shairi hili. (alama 2)
(b) Fafanua maudhui ya shairi hili. (alama 6)
(c) Onyesha muundo wa shairi hili. (alama 4)
(d) Taja na ueleze tamathali tatu za semi alizotumia mwandishi wa shairi hili. (alama 6)
(e) Eleza maana ya maneno yafuatayo kama yalivyotumika katika shairi.
(i) Twaimaizi (alama 1)
(ii) Yajongea (alama 1)

SEHEMU YA E: HADITHI FUPI

Ken Walibora na Said A. Mohamed: Damu Nyeusi na Hadihi nyingine.

7. Kwa kurejelea hadithi zozote tano katika diwani ya Damu Nyeusi na Hadithi nyingine.
Jadili jinsi maudhui ya ubaguzi yanavyofafanuliwa. (alama 20)

ANSWERS:

Order a copy of answers from www.schoolsnetkenya.com/order-e-copy

NB> We charge Kshs. 100 ONLY to meet website, e-resource compilation and provision costs